

FARŞA ALFABE, YAZI VE OKUNUŞ KURALLARI

Arap alfabesine dört harf eklenmesiyle elde edilen Fars alfabesi, 32 harften oluşmaktadır. Sağdan sola doğru yazılır. Harflerin şekli; sözcüğün içindeki konumlarına göre farklılık gösterir.

Alfabeyi tablo halinde verdikten sonra harflerin yazılışını gruplar halinde inceleyelim:

Sonda yazılışı	Ortada yazılışı	Başta yazılışı	Ayrı yazılışı	Telaffuzu	Harfin Adı
ا	ا	ا	ا	a, e	elif
ب	ب	ب	ب	b	bâ
پ	پ	پ	پ	p	pâ
ت	ت	ت	ت	t	tâ
ث	ث	ث	ث	s	sâ
ج	ج	ج	ج	c	cim
چ	چ	چ	چ	ç	çim
ح	ح	ح	ح	h	hâ
خ	خ	خ	خ	kh	khâ
د	د	د	د	d	dâl
ذ	ذ	ذ	ذ	z	zâl
ر	ر	ر	ر	r	râ
ز	ز	ز	ز	z	zâ
ژ	ژ	ژ	ژ	j	jâ
س	س	س	س	s	sîn
ش	ش	ش	ش	ş	şîn
ص	ص	ص	ص	s	sâd
ض	ض	ض	ض	z	zâd

ط	ط	ط	ط	t	tâ
ظ	ظ	ظ	ظ	z	zâ
ع	ع	ع	ع	a, e	ayn
غ	غ	غ	غ	g, ğ	gayn
ف	ف	ف	ف	f	fâ
ق	ق	ق	ق	k, q	kâf
ک	ک	ک	ک	k	kâf
گ	گ	گ	گ	g	gâf
ل	ل	ل	ل	l	lâm
م	م	م	م	m	mîm
ن	ن	ن	ن	n	nûn
و	و	و	و	v	vâv
ه	ه	ه	ه	h	hâ
ی	ی	ی	ی	y	yâ

Tablodan da anlaşılacağı üzere و، ژ، ز، ر، ذ، د، ا harfleri, kendilerinden önceki harflerle birleşir, kendilerinden sonraki harflerle birleşmez. ب، پ، ت، ث، ج، چ، ح، خ، س، harfleri ise kendilerinden hem önceki hem de sonraki harflerle birleşir.

Şimdi de harflerin yazılışını gruplar halinde inceleyelim:

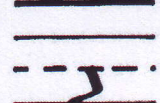
1) ا harfi, kelimenin başında bulunduğu durumlarda â sesini vermesi için, üzerine med (uzatma) işareti konur.

2) harfleri: ب، پ، ت، ث، ن، ی

b

ب...ب...ب...ب... be

ب (1)

p

پ...پ...پ...پ... pe

پ (2)

t

ت...ت...ت...ت... te

ت (3)

s

ث...ث...ث...ث... se

ث (4)

n

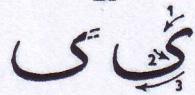
ن...ن...ن...ن... nun

ن (5)

y

ی...ی...ی...ی... ye

ی (6)

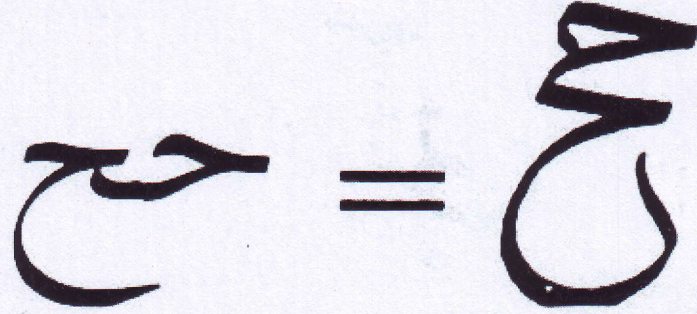

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
ب	پ	ب	ب
پ	پ	پ	پ
ت	ت	ت	ت
ث	ث	ث	ث
ن	ن	ن	ن
ی	ی	ی	ی

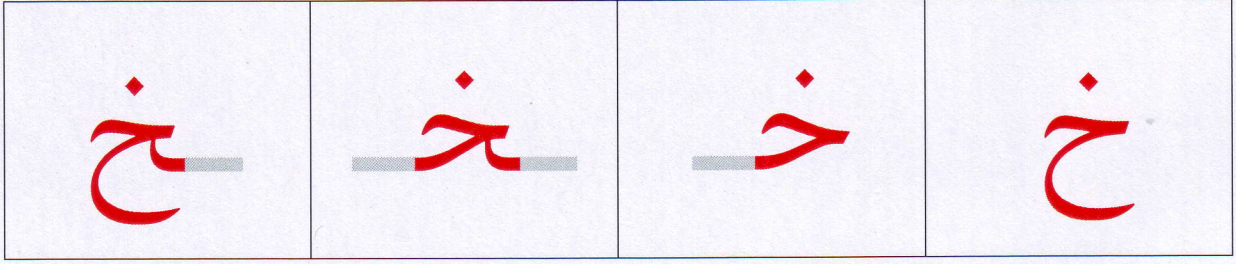

3) ج، چ، ح، خ harfleri:

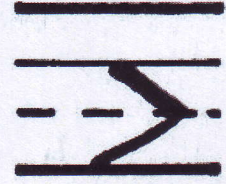

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı

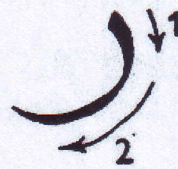
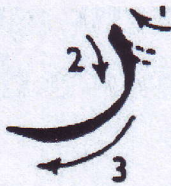

4) ذ، د harfleri:

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı

5) ر، ز، ژ harfleri:

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı

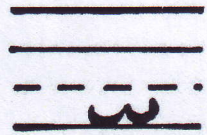
			
			

6) و harfi:

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			

7) س، ش harfleri:

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			

			
---	---	--	---

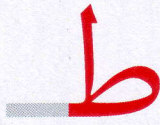

8) **ص، ض** harfleri:

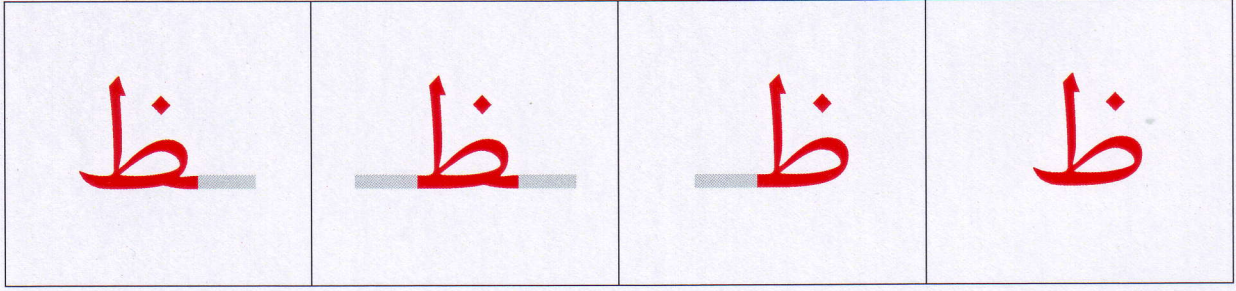
Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			
			

9) **ط، ظ** harfleri:

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			

10) ع، غ harfleri:

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
ع	ع	ع	ع
غ	غ	غ	غ

11) ف، ق harfleri:

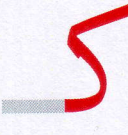
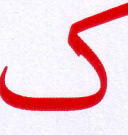

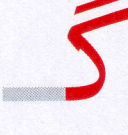

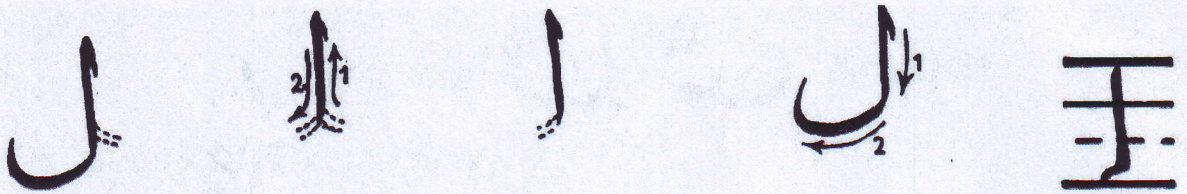
Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			
			

12) گ، ک harfleri:

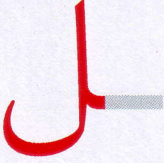
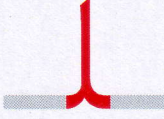

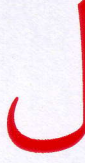

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			
			

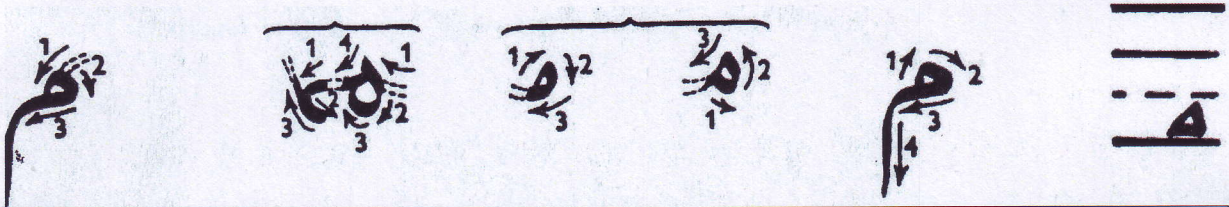
13) ل harfi:

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			

14) م harfi:

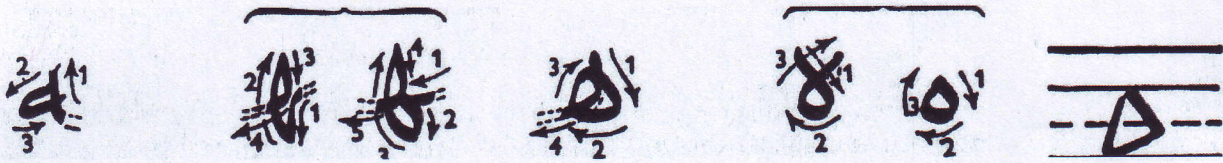

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			

14) د harfi:

(iki şekilde yazılabilir)

(iki şekilde yazılabilir)

Sonda	Ortada	Başta	Ayrı
			

Farsçada Sesler ve Harflerin Okunuşu

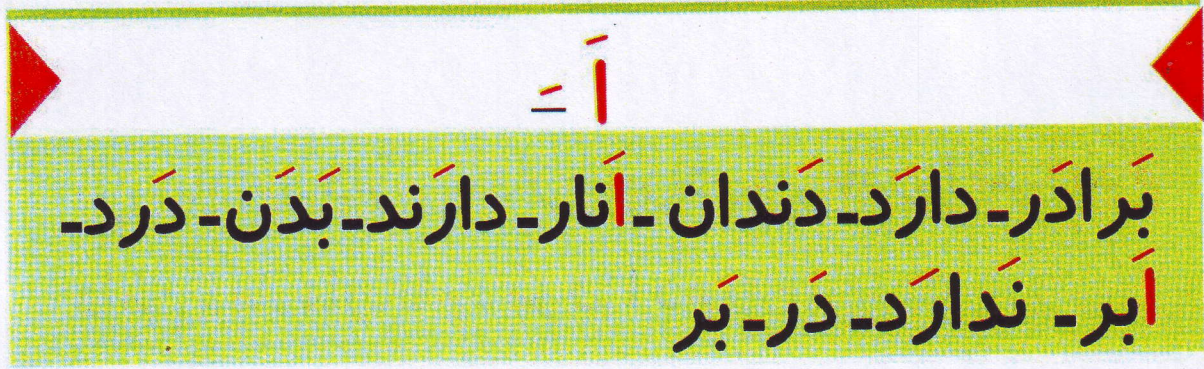
1) Kısa ses işaretleri:

- “Fetha/üstün” (ـَ): Kendisinden önceki harfi “e/æ” sesiyle okutur.
- “Ötre/zamme” (ـُ): Kendisinden önceki harfi “o/u” sesiyle okutur.
- “Kesre” (ـِ): Kendisinden önceki harfi “i/ə” sesiyle okutur.

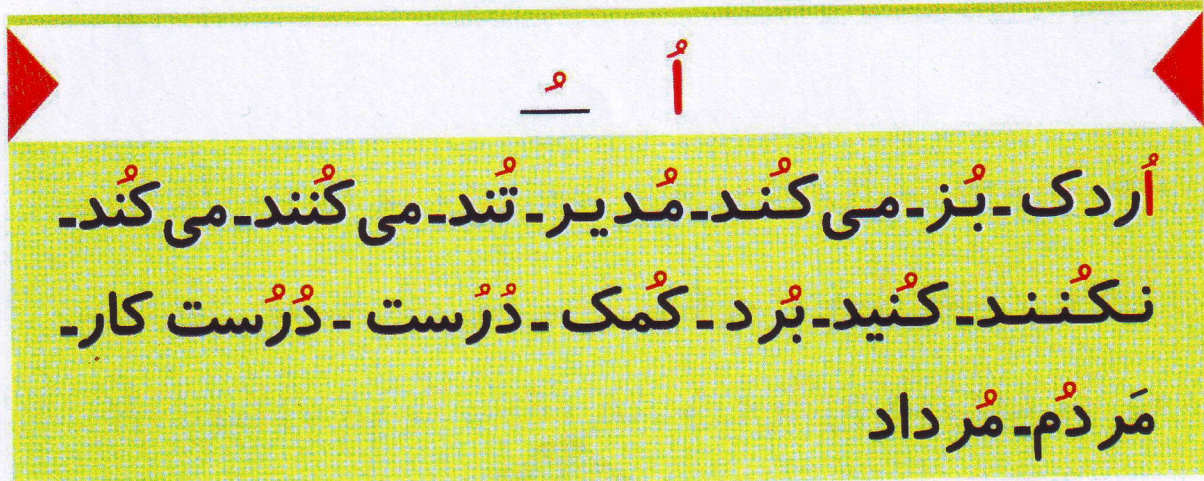
2) ا (elif) harfi:

Farsçada “elif” harfi, sözcüğün başında uzatma işareti olmadan kullanıldığında, “e/æ; o/u; i/ə” seslerinden birini verir. Sözcüğün ortasında veya sonunda bulunduğu anda “ā” sesini verir. Sözcüğün başında uzatma işaretiyle “ā” şeklinde kullanıldığında yine “ā” sesini verir.

- “Fetha/üstün” (ـَ) işaretiyle kullanıldığında, aşağıdaki sözcüklerde olduğu gibi “e/æ” sesini verir.

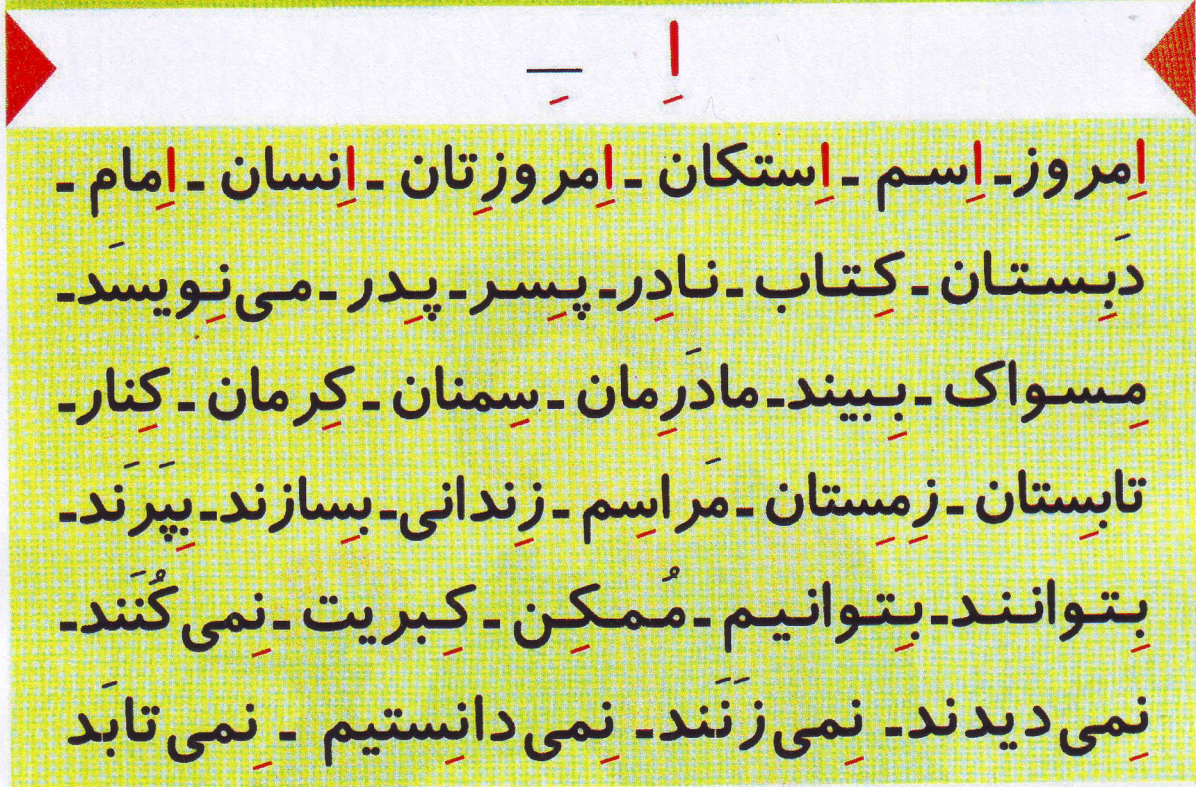

- “Ötre/zamme” (ـُ) işaretiyle kullanıldığında, aşağıdaki sözcüklerde olduğu gibi “o/u” sesini verir.

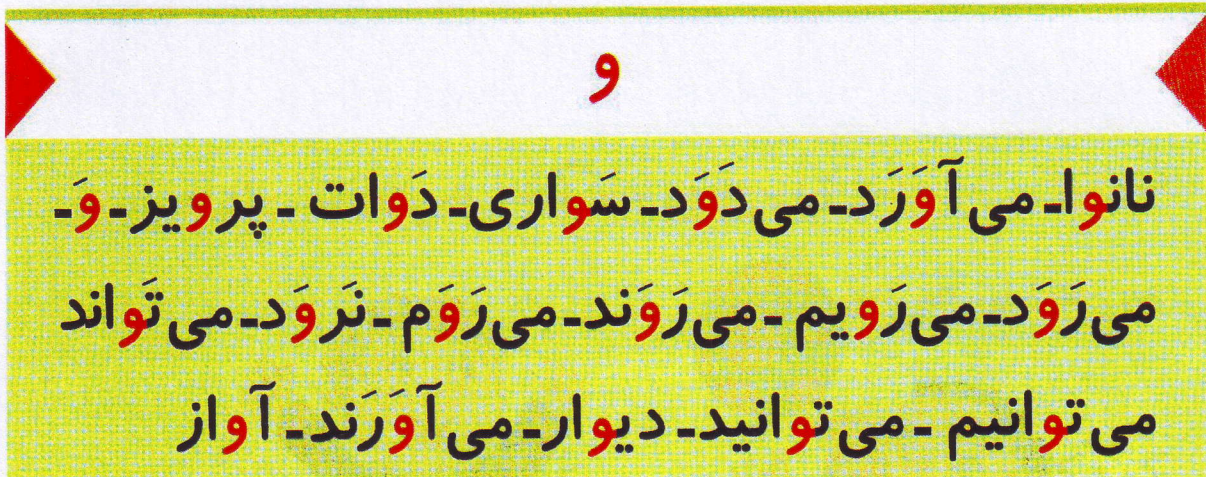
c) “Kesre” (ـِ) işaretiyle kullanıldığında, aşağıdaki sözcüklerde olduğu gibi “i/ə” sesini verir.

3) و (v) harfi:

Bu harf, Farsçada hem sesli hem de sessiz bir harf olarak görev yapar.

a) Sessiz harf olarak görev yaptığı zaman, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi Türkçedeki “v” sesini verir.

b) Sesli harf olarak görev yaptığı zaman,
i. aşağıdaki örneklerde olduğu gibi “û”;

او و

او- توت - دوست - دوستان - بود- بودم - نبود- تنور-
دور- دستور- رود-

ii. veva asağıdaki örneklere olduđu gibi "o" sesini verir:

و = أُ

نو ← نوروز
خود ← خودش
خوش ← خوش بخت
خوردن ← می خورد - می خورند
دو ← دوشنبه - دوباره
خورشید - نوک - درو - روشن

Not: i. Aşağıdaki örneklere olduđu gibi, "و" harfinden önce "خ", sonra ise "و" bulunuyorsa, "و" harfi okunmaz:

خوا = خا

خواندن - خواهر - می خوانند - می خواند - خواستن
می خواهند - بخوانند - می خواهد - می خوانیم -
بخوانیم - می خواهد - بخوانند

ii. Aynı şekilde "و" harfinden önce "خ", sonra ise "ی" bulunuyorsa, "و" harfi okunmaz:

خوی = خی

Örnek: khîş diye okunur.

4) ی (y) harfi: Farsçada hem sesli hem de sessiz harf olarak görev yapar.

a) Sessiz harf olarak görev yaptığında, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi Türkçedeki “y” sesini verir.

ی

چای - یک - برای - مریم - پیدا - قیچی - زیبای -
نباید - باید - یاد - دریا - ای - می شویند - می آیند -
می آییم - آبیاری - یا - بسیاری - دانایان - خیابان -
کوی - روییده - فدایت - دی - پاییز - یزد -
روی شاخه - خمینی - خدایا - روی - زیاد - پاینده -
پیوسته - یک شنبه

b) Sesli harf olarak görev yaptığında, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi “î” sesini verir.

ای

این - سیب - سینی - امین - برمی دارد - می راند -
می برند - بارید - می بارد - بیمار - بیماری - بیماران -
بیرون - می بینیم - می دانند - می ترسد - می بندد -
می تابد - ترتیب - بیدار - دوری - مادری - داریم -
آمدیم - ساری - می داد - دیدند - دیدار - دین - ایران
تیر - نیستند - نیستم -

5) ه (h) harfi: Farsçada hem sesli hem de sessiz harf olarak görev yapar.

a) Sessiz harf olarak görev yaptığında, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi Türkçedeki “h” sesini verir.

ه ه ه ه

همیشه - هستند - هستم - هستی - آن ها - هر -
چهار - بدهد - می دهد - دهید - همکاری - فهمید
باهم - همسایگان - همین - همان - کشتی ها - کوه
شهیدان - کوهستان ها - هنگام - راه - دهان - بهترین
شهر هایت - نهر هایت - دشت هایت - هفته - هفت
مهربان - مهر - ه - وا - اردیبهشت - شهر یور - بهمن
بهار - هم راه - هزاران - جوجه هایش - ماه - نگاه
مه - مهتاب - به به - همه - میهن - شاه - رهبری
گیاهان - تهران - همدان - اهواز - زاهدان - شهر کرد
بوشهر - مشهد - دندان هایش

b) Sözcüğün sonunda bulunduğu ve kendisinden önce sessiz bir harf olduğunda, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi “e” sesini verir.

ه ه

سه - به - که - نامه - پروانه - کاسه - دانه - مدرسه -
اینکه - دسته - دسته دسته - بوده - کوزه - ستاره -
پرنده - دربار ه - پاکیزه - میوه - آماده - آمده -
تاییده - ننه - بوته - سبزه - آمنه

6) ع (‘) harfi: Arapçaya özgü olan bu harf Farsçada “e, a, i, u” şeklinde okunur.

ع ع ء ء

مزرعه - مُعَلِّم - بَعْد - جَمَع - شُرُوع - مَوْقِع - عَصْر -
عموی اکرم - عمل - علی - عزیز - عید - جمعه - تعطیل
کعبه - عمّان - بندر عباس - دعوت - مَبْعَث - عبادت -
شجاع - مَرَبَّع - علوم

7) غ (g/ğ) harfi:

غ غ غ غ

باغ - باغبان - اصغر - پیغمبر - تیغ - غمگین

8) خ (kh) harfi:

Bu ses, dilin kökü ile damak arası daraltılarak çıkarılır.

Örnek:

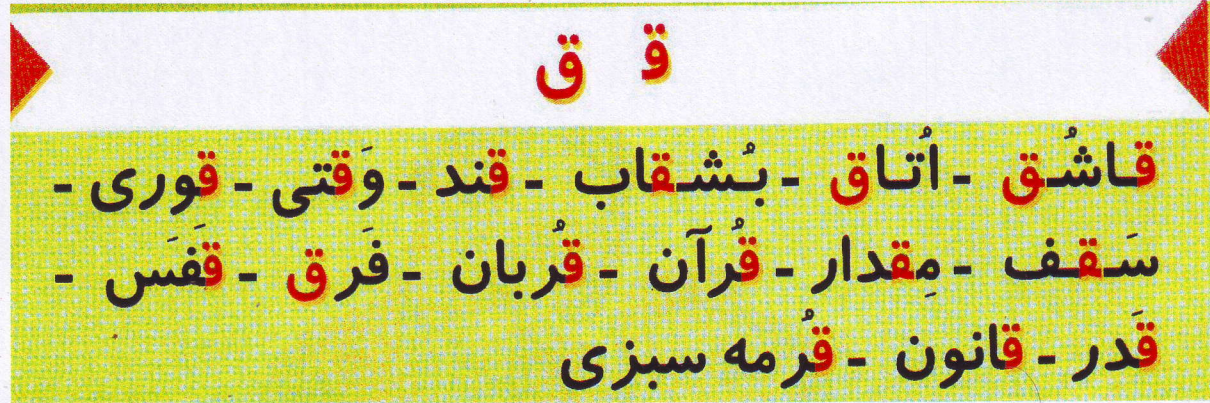
خ خ

میخ - تخته - خرید - خانه - ساخت - خروس - خراب
خوبی - خوب - شاخه - شناخت - درخت - درختی -
ساختن - کتابخانه - رودخانه - خشک - خدا -
خداست - شخم - دختر - پختن - سُخَن - خون -
آخِر - خرداد - باختران - برمی خیزد

9) ق (k/q) harfi:

Bu ses, Türkçedeki kalın “k”, “g” veya “q” gibi okunur.

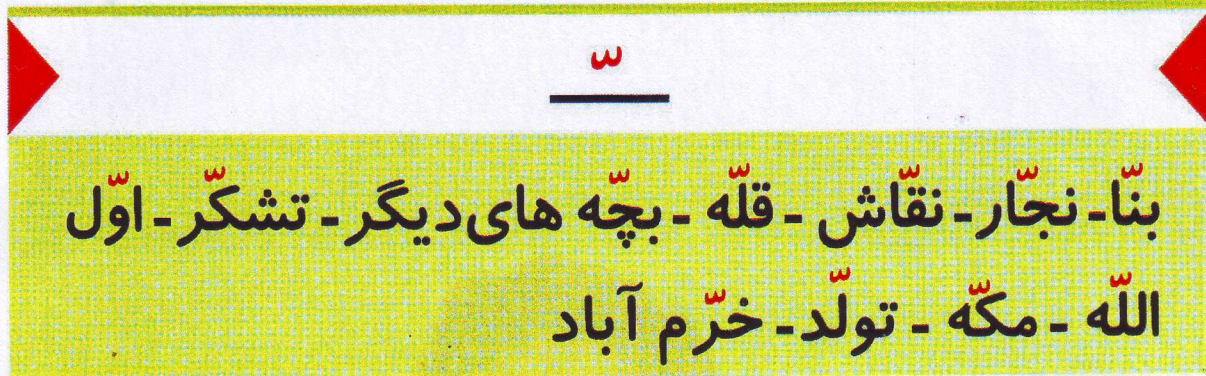

10) Okunuşu Türkçeye aynı olan diğer sessiz harfler:

B=ب	P=پ	T=ت	S=ث	C=ج	Ç=چ	H=ح	D=د
Z=ذ	R=ر	Z=ز	J=ژ	S=س	Ş=ش	S=ص	Z=ض
T=ط	Z=ظ	F=ف	K=ک	G=گ	L=ل	M=م	N=ن

11) Şedde “ ̣ ” işareti:

Üzerinde şedde “ ̣ ” işareti bulunan harf çift okunur.

Bu dersin hazırlanmasında yararlanılan kaynaklar:

۱. دستور زبان فارسی معاصر، ژیلبر لازار، ترجمه مهستی بحرینی، توضیحات و حواشی: هرمز میلانیان، تهران ۱۳۸۴
۲. دیکته ی قدم به قدم برای کلاس اولی، محمد تقی حاجی ابو الفتح، چاپ دوم، تهران ۱۳۸۰
۳. دوره آموزش زبان فارسی از مبتدی تا پیشرفته، جلد اول، مولف: مهدی ضرغامیان، چاپ پنجم، تهران ۱۳۸۴
۴. آموزش زبان فارسی، دوره مقدماتی، کتاب اول، تألیف: دکتر یدالله ثمره، چاپ چهارم، تهران ۱۳۸۴
۵. Elementary Persian Grammar, L. P. Elwell-Sutton, Cambridge University Press, 1963-1977
۶. M. Nazif Şahinoğlu, Farsça Grameri Sarf ve Nahiv, İstanbul 1997
۷. الفبای ایران UK 2001, (Multimedia CD) Let Me Know Persian